

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА ТРУДОВОГО ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету

Т.О. Коломоєць
(ініціали та прізвище)

20/11

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФПОД 3.39 ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалаврів
напряму підготовки

6.030401 правознавство

(шифр і назва напряму підготовки)

Робоча програма з права соціального захисту для студентів за напрямом підготовки 6.030401 правознавство. – 2017. – 16 с.

Розробник: Верлос Н.В., к.ю.н., доцент кафедри конституційного та трудового права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри конституційного та трудового права

Протокол від «22» серпня 2017 року №1

Завідувач кафедри _____ (Журавльова Г.С.)

«22» серпня 2017 р.

Схвалено науково-методичною радою юридичного факультету

Протокол від «05» вересня 2017 року №1

Голова НМР _____ (І. В. Єна)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0304 право	Цикл підготовки: вибіркова дисципліна	
	Напрямок підготовки 6.030401 правознавство		
Загальна кількість годин – 72		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2,5	Рівень вищої освіти: бакалавр	14 год.	4 год.
		Семінарські заняття	
		12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		46 год.	64 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Право соціального захисту» полягає у засвоєнні фундаментальних знань щодо правовідносин соціального захисту, формуванню вмій і навичок застосовувати здобуті знання у правозастосовчій практиці.

Завданням курсу є підвищення методологічної культури, сприяння інтенсифікації творчих зусиль студентства, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань та формування у студентів наукового світогляду, креативності (спроможності творчо реалізувати фахове та культурницьке покликання), правничого мислення, правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей фахівця

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

За підсумками вивчення курсу «Право соціального захисту» студенти юридичного факультету спеціальності «правознавство» повинні:

знати:

- коло суспільних відносин, що становлять предмет соціального захисту;
- чинне законодавство про соціальне забезпечення населення

уміти:

- орієнтуватись у системі джерел соціального законодавства України та міжнародно-правового регулювання соціального захисту;
- аналізувати, узагальнювати та застосовувати норми права соціального захисту України у практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст
- розрізняти відносини, що регулюються правом соціального захисту, від відносин, які регулюються іншими галузями права
- застосовувати норми правових актів та користуватись джерелами права соціального захисту, тлумачення норм права, коментарями при вирішенні спорів, складати та оформлювати документи правничого характеру з правовідносин соціального захисту
- підбирати літературу з теми заняття, складати конспекти і тези виступів, знаходити правову інформацію логічно (послідовно, з виокремленням головного, доказово, аргументовано) викладати правничий матеріал із застосуванням знань з різних джерел та галузей права, користуючись правовою термінологією права соціального забезпечення
- застосовувати правові знання з права соціального захисту для оцінювання юридичних фактів, обґрунтовувати їх правову оцінку

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальнотеоретичні основи права соціального захисту

Тема №1: «Теорія права соціального захисту»

Тема №2: «Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна»

Тема №3: «Система органів публічної влади в сфері соціального захисту»

Тема №4: «Організаційно-правові форми та види соціального захисту»

Розділ 2. Правове регулювання окремих видів соціального захисту в Україні

Тема №5: «Пенсійне забезпечення в Україні»

Тема №6: «Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян»

Тема №7: «Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с/п	інд	с.р.		л	с/п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Загальнотеоретичні основи права соціального захисту										
Тема №1: «Теорія права соціального захисту»	8	2	–		6	10	–	–		10
Тема №2: «Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна»	10	2	2		6	10	–	–		10
Тема №3: «Система органів публічної влади в сфері соціального захисту»	12	2	2		8	12	–	2		10
Тема №4: «Організаційно-правові форми та види соціального захисту»	10	2	2		6	12	2	–		10
Усього за розділом 1	40	8	6		26	44	2	2		40

Розділ 2. Правове регулювання окремих видів соціального захисту в Україні										
Тема №5: «Пенсійне забезпечення в Україні»	12	2	2		8	10	2	–		8
Тема №6: «Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян»	10	2	2		6	8	–	–		8
Тема №7: «Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги	10	2	2		6	10	–	2		8
Усього за 2 розділом	32	6	6		20	28	2	2		24
Усього	72	14	12		46	72	4	4		64

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Теорія права соціального захисту	2	–
2.	Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	–
3.	Система органів публічної влади в сфері соціального захисту	2	–
4.	Організаційно-правові форми та види соціального захисту	2	2
5.	Пенсійне забезпечення в Україні	2	2
6.	Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян	2	–
7.	Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги	2	–
	Разом	14	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Теорія права соціального захисту	2	–
2.	Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	–
3.	Система органів публічної влади в сфері соціального захисту	2	2
4.	Організаційно-правові форми та види соціального захисту	2	–
5.	Пенсійне забезпечення в Україні	2	–
6.	Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян	2	–
7.	Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги	2	2
	Разом	14	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Теорія права соціального захисту	6	10
2.	Право соціального захисту як галузь права, наука та навчальна дисципліна	6	10
3.	Система органів публічної влади в сфері соціального захисту	8	10
4.	Організаційно-правові форми та види соціального захисту	6	10
5.	Пенсійне забезпечення в Україні	8	8
6.	Державні соціальні допомоги окремим категоріям непрацездатних громадян	6	8
7.	Соціальне обслуговування: соціальні пільги та соціальні послуги	6	8
	Разом	46	64

Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота студента включає консультації для студентів з методики складання таблиць, схем, логічних ланцюжків; характеристику методики написання контрольних, самостійних робіт, наукових робіт; підготовку з питань до заліку; роботу зі студентами, які потребують навчальної допомоги з окремих тем.

Загалом, індивідуальна науково-дослідна робота студентів проводиться з метою глибшого вивчення змісту окремих питань і тем навчального курсу, а також набуття практичних вмінь та навичок самостійного аналізу окремих міжнародних нормативно-правових актів та актів національного законодавства, юридичної практики тощо з використанням опанованого понятійно-категоріального та методологічного апарату права соціального захисту.

Загалом, індивідуальна науково-дослідна робота студентів є однією з важливих форм навчального процесу при підготовці юристів-правознавців. Виконання завдань індивідуальної роботи створює можливість глибшого опанування студентами основних теоретичних положень, понять та категорій, що становлять основний зміст навчальної дисципліни «Право соціального захисту», а також дозволяє студентам самостійно поглиблювати та відпрацьовувати володіння основними методами наукового дослідження, розвивати самостійне теоретичне правове мислення.

Індивідуальна робота повинна мати чітку і логічну структуру: вступ обсягом 1-1,5 сторінки формату А4, основна частина обсягом 9-10 сторінок та висновки 1,5-2 сторінки. Загальний обсяг індивідуальної роботи не повинен перевищувати 23-24 сторінок формату А4, не враховуючи списку літератури.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її наукової розробленості у працях вітчизняних та зарубіжних вчених, визначаються питання, які вимагають вирішення. Також в цій частині роботи вказується об'єкт, предмет, мета, завдання і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

Основна частина індивідуальної роботи передбачає виконання поставлених перед студентом завдань.

В кінці навчально-дослідної роботи необхідно вказати список використаних у роботі джерел.

Спеціальні джерела і нормативний матеріал студент підбирає самостійно. Консультацію з бібліографії можна отримати у працівників бібліотеки і викладачів кафедри.

Особливу увагу слід приділити підбору нормативно-правових актів, які стосуються теми, монографій, наукових статей та інших джерел.

Надавати перевагу необхідно новітніми джерелами та останніми редакціями нормативних актів. Це дасть можливість уникнути використання застарілих норм і положень. Проте, залежно від мети та завдань дослідження, можуть широко використовуватись і інші наукові, публіцистичні, статистичні джерела, аналізуватися нормативно-правові акти та їх редакції, що втратили чинність.

Наукові джерела потрібно використовувати творчо. Пряме запозичення чужих думок без посилання на автора і просте переписування не дозволяється.

Список джерел, що використовувалися в навчально-дослідній роботі, повинен включати:

- нормативно-правові акти (Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони України, підзаконні акти);
- наукові праці (монографії, брошури, статті тощо);
- статті в періодичні виданнях (журналах, газетах, збірниках);
- електронні ресурси Інтернету (дані з офіційних сайтів органів державної влади, міжнародних організацій тощо);
- інші джерела.

Всі джерела розміщують в алфавітному порядку згідно діючих стандартів бібліографічного опису.

Якщо в роботі використані посилання на застарілі (нечинні чи змінені) нормативно-правові акти, то така робота не може бути оцінена позитивно і підлягає переробці.

Вибір теми індивідуальної роботи проводиться індивідуально за узгодженням з викладачем, що здійснюватиме контроль за ходом виконання та результатами дослідження.

Результати індивідуальної навчально-дослідної роботи студента можуть бути оцінені викладачем максимально у 20 балів, які додаються до рейтингу студента у поточному навчально-змістовному модулі відповідної дисципліни.

Індивідуальні роботи, рівень виконання яких оцінений як незадовільний, підлягають доопрацюванню відповідно до зауважень викладача.

До індивідуального завдання входять наступні:

1. **Тестові завдання:** самостійно складіть тестові завдання з теми із посиланням на конкретні джерела отриманої інформації (не менше 20 тестів).
2. **Самостійно розробити презентацію з теми.** Опрацюйте теоретичний матеріал з теми індивідуальної роботи, а результати оформити у вигляді презентації, яка повинна містити не менше 20 слайдів.
3. **Термінологічний словник.**
4. **Скласти задачі (не менше 5–ти)**

№ з/п	Тема індивідуальної роботи	Індивідуальне завдання
1.	Еволюція права соціального захисту в світовій практиці та Україні: порівняльно-правовий аналіз.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
2.	Соціальні ризики та способи їх державного забезпечення.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
3.	Система соціальних ризиків за законодавством України: страхові та	Тести, задачі, термінологічний словник,

	нестрахові ризики. Концепції соціального захисту.	презентації, кросворди
4.	Соціальний захист в Україні: поняття та структура. Співвідношення понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення».	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
5.	Конституційне право людини і громадянина на соціальний захист в Україні: механізм реалізації та гарантії здійснення.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
6.	Поняття та предмет права соціального захисту. Метод і система права соціального захисту.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
7.	Джерела права соціального захисту.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
8.	Принципи права соціального захисту України. Поняття та класифікація принципів права соціального захисту. Загальні (галузеві) та внутрішньогалузеві принципи права соціального захисту.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
9.	Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері соціального захисту та його вплив на національну юридичну практику.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
10.	Органи управління у сфері захисту та заклади надання соціальних виплат і соціальних послуг в Україні.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
11.	Основні функції та повноваження Пенсійного фонду України.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
12.	Органи місцевого самоврядування в сфері соціального захисту.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
13.	Поняття організаційно-правової форми соціального захисту.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
14.	Соціальне страхування: державне та недержавне. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як основна організаційно-правова форма соціального забезпечення.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
15.	Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди

	похованням.	
16.	Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування на випадок безробіття.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
17.	Медичне страхування: теоретичні засади та проблеми запровадження.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
18.	Видатки, що здійснюються з державного бюджету: на охорону здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення. Видатки, що здійснюються з місцевих бюджетів. Трансферти, які надаються з державного бюджету України місцевим бюджетам.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
19.	Державна соціальна підтримка як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
20.	Поняття трудового стажу, його значення і класифікація.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
21.	Пенсійна система України.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
22.	Поняття пенсій та їх класифікація.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
23.	Система страхового пенсійного забезпечення. Страхове пенсійне забезпечення та його рівні в Україні.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
24.	Недержавне пенсійне забезпечення. Загальні умови призначення пенсій у недержавній пенсійній системі. Проблеми запровадження страхових професійних систем пенсійного забезпечення	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
25.	Поняття державних соціальних допомог, їх ознаки та види.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
26.	Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
27.	Поняття та особливості житлових субсидій.	Тести, задачі,

	Правові засади призначення житлових субсидій. Субсидії на оплату житлово-комунальних послуг.	термінологічний словник, презентації, кросворди
28.	Поняття, особливості, суб'єкти спеціальних державних допомог. Державні допомоги особам, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Державні допомоги ветеранам війни та праці.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
29.	Поняття, ознаки та принципи здійснення соціального обслуговування. Форми та види соціального обслуговування.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди
30.	Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення і їх відмінність від соціального обслуговування.	Тести, задачі, термінологічний словник, презентації, кросворди

9. Види контролю і система накопичення балів

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з права соціального захисту здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за **100-бальною шкалою**.

Завдання **ПК** оцінюються в діапазоні від **0 до 60 балів**.

ПКЗ оцінюються в діапазоні від **0 до 40 балів**. ПКЗ з права соціального захисту проводиться у формі іспиту з ключових питань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати знання з даного предмета з сучасними соціальними і правовими проблемами оцінюються в діапазоні від **0 до 20 балів**. До ПКЗ входить індивідуальна робота студентів оцінюється в діапазоні від **0 до 20 балів**

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Підготовка завдання самостійної творчої роботи	2	8	16
2.	Контрольне тестування	4	5	20
3.	Виступи, обговорення та дискусії на семінарських заняттях	8	3	24
4.	Індивідуальна робота	1	20	20
5.	Залік в усному вигляді	1	20	20
Усього		18		100

Критерії поточного контролю (ПК) (від 0 до 60 балів)

Бальна система застосовується для стимулювання активності студентів. Ця система балів вводиться з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи по вивченню теоретичного матеріалу, передбаченого даною дисципліною

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

3 бали виставляються студенту тоді, коли всі завдання виконані правильно, у відповідності до вимог;

2 бали виставляються студенту тоді, коли він виявляє розуміння основних понять, положень і фактів, проте завдання виконані не в повному обсязі або містять помилки;

1 бали виставляється студенту тоді, коли домашня підготовка та завдання виконані частково.

Критерії оцінювання контрольного тестування

Студент виконує **4 контрольні заходи**, які оцінюється – **максимум по 5 балів.** Контроль складається з тестових завдань:

1.100 – 90% правильних відповідей – 5 балів.

2.80 – 70% правильних відповідей – 4 бали.

3.60 – 50% правильних відповідей – 3 бали.

4.40 – 30% правильних відповідей – 2 бали.

5.20% правильних відповідей – 1 бал.

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом самостійної роботи (8 балів).

1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу – **2 бали.**

2. Повнота розкриття питання – **1 бал.**

3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – **1 бал.**

4. Правильність оформлення роботи – **1 бал.**

5. Захист виконаного індивідуального завдання – **3 бали:**

3 бали – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;

2 бали – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;

1 бал – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.

Критерії підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ)

(від 0 до 40 балів)

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом індивідуального завдання (20 балів)

1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу – **максимально 4 бали.**

1. Повнота розкриття питання – **максимально 4 бали.**
2. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – **максимально 3 бали.**
3. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел – **1 бал.**
4. Правильність оформлення роботи – **максимально 2 бали.**
5. Захист виконаного індивідуального завдання – **максимально 4 бали:**
 - 4 бали** – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
 - 3 бали** – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
 - 2 бали** – відповідь повна, студент допускає помилки в основних питаннях;
 - 1 бал** – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.
6. Виконання роботи на електронному носії **максимально 3 бали:**
 - 3 бали** – презентація роботи;
 - 2 бали** – електронний варіант тексту з рисунками та таблицями;
 - 1 бал** – рукописний варіант роботи.

Критерії оцінювання підсумкового контролю – екзамену (20 балів).

Екзамен може проводитись для покращання оцінки, отриманої за результатами поточного рейтингового контролю.

Заліковий білет складається з двох теоретичних питань.

Максимальний результат виконання екзаменаційного завдання оцінюється в 20 балів:

20 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу. Кожне питання оцінюється в 7 балів.

19 – 15 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабка знання додаткової літератури.

14 – 10 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

9 – 5 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

4 - 1 балів ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
			Залік
A	90 – 100 (відмінно)		Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)		
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)		Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

12. Методичне забезпечення

13. Рекомендована література

Основна

1. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: навч. посібник / М.Д. Бойко. – 4-е вид., доп. та перероб. – Київ: Атіка, 2007. – 400 с.
2. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 663 с. – (Вища освіта XXI століття).
3. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н.Б. Болотіна. – Київ: Знання, 2005. – 381с.
4. Гарасимів Т.З. Право соціального забезпечення України (Загальна частина). - Дрогобич: Видавнича фірма "Відродження", 2004. - 240 с.
5. Право соціального забезпечення в Україні: підручник. – Харків / За заг. ред. С.М. Прилипка, О.М. Ярошенка: Вид-во «ФІНН», 2009. – 434с.
6. Право соціального забезпечення в Україні: підручник. – Харків / Т. А. Занфірова, М.І. Іншин, С.М. Прилипко та ін.; за заг. ред. Т.А. Занфірової, С.М. Прилипка, О.М. Ярошенка. 2 – ге вид. переробл. і доповн. – Х.: «ФІНН», 2012. – 640 с.
7. Право соціального забезпечення: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П.Д.Пилипенко, В.Я.Бурак, С.М.Синчук та ін. / За ред. П.Д.Пилипенка. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2006. – 496 с.

8. Право соціального забезпечення: підручник для студ. юридичних спеціальностей вищ. навч. закл. / Пилипенко П.Д., Бурак В.Я., Синчук С.М., Стрепко В.Л. та ін.; МОНУ; за ред. П.Д. Пилипенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ : Ін Юре, 2008. – 504с.
9. Синчук С.М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. / С.М. Синчук, В.Я. Бурак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2006. – 318с.
10. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: підручник студентів вищих навч. закладів / І.М. Сирота; МОНУ; Одеська національна юридична академія. – 7-е вид., переробл. й доп. – Харків: Одісей, 2007. – 408с.
11. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: навч. посібник / Б.І. Сташків. – Київ : Знання, 2007. – 567 с. – (Вища освіта 21 століття).
12. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посібник / Б.І. Сташків. – Київ: Знання, 2005. – 405с. – (Вища освіта 21 століття).
13. Чмут С. В. Право соціального захисту: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Правознавство» / С. В. Чмут. – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 98 с.
14. Чмут С. В. Право соціального захисту: практикум для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Правознавство» / С. В. Чмут. – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 71 с.
15. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення: навч. посібник / МОНУ; КНЕУ; І.С. Ярошенко. – Київ : КНЕУ, 2005. – 232с.

Додаткова

1. Багмет М.О., Міхель Д.О. Державні соціальні стандарти в Україні – як гарантія формування європейського рівня і якості життя [Електронний ресурс] // Гілея: збірник наукових праць. – К., 2011. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/.../P5_doc.pdf
2. Болотіна Н. Право соціального забезпечення України: системно-структурний аналіз // Право України. - 2001. - №5.
3. Болотіна Н. Соціальне право України: окремі теоретичні проблеми формування та розвитку // Право України. – 2000. – № 12.
4. Надточий Б., Яценко В. Пенсійне забезпечення в Україні: історичний аспект // Україна: аспекти праці. - №1. – 2000. – С. 18-21.
5. Прилипко С. Розмежування права соціального забезпечення і трудового права // Право України. – 2013. - №2.
6. Симоненко В. Бедность – основной показатель «эффективности» власти [Електронний ресурс] // Еженедельник 2000 – 2011 – №11 (550). – Режим доступу: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16736137>
7. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні: реальний стан та перспективи реформування. – К.: Центр громадської експертизи, 2015
8. Соловьева Л. Социальное обеспечение в западных странах: проблемы 90-х годов // Мировая экономика и международные отношения. – 1993. - №12. – С.114 – 119.
9. Сташків Б. Предмет права соціального забезпечення: погляд на проблему // Право України. – 2000. - №9.

10. Сличинський Б. Право соціального забезпечення: проблеми становлення і розвитку// право України. – 2002. - №6.
11. Стычинский Б.А. Проблемы совершенствования правового регулирования социального обеспечения граждан: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – Х., 1991. – 20с.
12. Тарасенко Л. Право на пільги – конституційне право на соціальний захист чи нездатність держави забезпечити належний життєвий рівень іншим чином [Електронний ресурс]. – 19.01.2011. – Режим доступу: <http://www.pilga.in.ua/node/1192>
13. Трудовое социальное право зарубежных стран: основные институты / Под ред Э.Б. Фенкеля. – М., 2002. – 689с.
14. Уровень и качество жизни населения: система показателей и определяющие факторы // Политика доходов и качество жизни населения / Под ред. Н.А. Горелова. – СПб: Питер, 2003.
15. Чутчева О.Г. «Дія соціально-забезпечувального законодавства: проблеми теорії та практики» [Електронний ресурс] // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2010. - N 47. - С. 323-330. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/DiP/2010_47/5-4.pdf

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.mlsp.gov.ua/control> - Міністерство соціальної політики України
4. http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/publish/article.app2?art_id=214471 – Пенсійний фонд України

Погоджено з навчальним відділом

«_____» _____
